خبر

هتل‌های هما را می‌فروشیم

■ **مهر:** وزیر راه و شهرسازی با بیان اینکه هتل‌های هما در ارزیابی جدید با قیمت متفاوتی به فروش می‌رسند، گفت: همکاران بنده در شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی هم به این موضوع راضی هستند. علی نیکزاد درخصوص وضعیت فروش هتل‌های هما اظهار داشت: در حال فروش این هتل‌ها هستیم و قیمت این هتل‌ها هم به تازگی دوباره مورد ارزیابی قرار گرفته است. وزیر راه و شهرسازی افزود: اینکه هتل‌های هما باید به فروش برود همکاران بنده در شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی هم به این موضوع راضی هستند. وی با تاکید بر اینکه دولت نمی‌تواند هتل‌دار باشد، گفت: اختیارات دولت در این زمینه کم است؛ بنابراین باید هتل‌ها به بخش خصوصی واگذار شوند. نیکزاد با اشاره به شرکت هواپیمایی هما اظهار داشت: هواپیمایی هما تنها ایرلاین دولتی در کشور است و دیگر ایرلاین‌ها خصوصی هستند؛ بنابراین ارزیابی جدید روی قیمت هتل‌ها انجام شده و به زودی هتل‌ها را خواهیم فروخت.

افزایش قیمت خودرو در سطح عرضه است، نه تولید

■ **ایسنا:** رییس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان با اعلام خبر آغاز به کار گشت برخورد با گران‌فروشان خودرو عنوان کرد: خودروسازان افزایش قیمتی نداشته‌اند و اگر هم افزایش قیمتی باشد، در سطح عرضه و در مبادلات بین فردی است. محمدحسین نکویی‌مهر در مورد فاصله قیمت‌های انواع خودرو در بازار با قیمت‌های مصوب و اعلام‌شده توسط سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان گفت: روز دوشنبه هفته جاری با خودروسازان جلسه‌ای داشتیم و آنها اعلام کردند که همه خودروسازان افزایش قیمتی نداشتند و آنها هم خودشان متعهد هستند که برای رفاه حال مصرف‌کننده بدون هماهنگی، هیچ فعالیتی مبنی بر افزایش قیمت نداشته باشند. وی ادامه داد: اگر افزایش قیمتی هست، در سطح عرضه و بازار و در خرید و فروش فردی ممکن است باشد و غیر از آن، خلاف قانون است. نکویی‌مهر اظهار کرد: وقتی خود مردم با هم معامله می‌کنند ممکن است بحث متفاوت باشد اما مواردی که فروش به صورت نمایندگی انجام می‌شود، اگر افزایش قیمتی باشد آن خلاف قانون است. به همین دلیل طرح ویژه‌ای را برای این کار تعریف کردیم و چند روزی است که با متخلفان برخورد می‌کنیم. وی اظهار کرد: بررسی‌هایی که ما کردیم نشان داد خودروسازان تغییرات قیمتی نداشتند و اگر هم کسی بدون هماهنگی افزایش قیمتی داشته، با آن برخورد می‌شود که البته خودشان متعهد شده‌اند این اتفاق نیفتد.

مقایسه صنعت پسته ایران و آمریکا، قیاس مع‌الفارق است

پسته ایرانی نیازمند مدل کشت جدید

امیرحسین محمدی

در ۱۵ بهمن گزارشی تحت عنوان «از کشاورزی ما تا کشاورزان دیگران» نوشته نعمت احمدی در صفحه پنج روزنامه منتشر شد که امیرحسین محمدی، رییس موسسه تحقیقات پسته ایران توضیحی را درخصوص این گزارش به دفتر روزنامه ارسال کرد. در این توضیح آمده است:

■■■

با افزایش روزافزون تولید پسته در آمریکا و مطرح‌شدن این کشور به عنوان یک رقیب برای ایران، بحث مقایسه صنعت پسته کشورمان با صنعت پسته آمریکا نقل بیشتر محافل و مجالس مربوط به این محصول شده است.

هنگامی که با کشاورزان پسته‌کار صحبت می‌کنیم، آنها معتقدند که دولت باید حمایت‌های خود را از صنعت پسته در ایران افزایش دهد. به عقیده آنها دولت باید به نهاده‌های کود و سم یارانه بدهد. اعتبارات ارزان‌قیمت بانکی در اختیارشان بگذارد. آب را از سایر مناطق کشور به مناطق پسته‌کاری انتقال داده و در اختیارشان قرار بدهد، محصول پسته آنها را به قیمت تضمینی، گران و به صورت نقدی خریداری کند و... در پایان پسته‌کاران با مقایسه شرایط آرمانی خود با وضعیت فعلی به این نتیجه می‌رسند که در ایران دولت هیچ حمایتی از آنها نمی‌کند.

این درحالی است که به نظر آنها، کشاورزان پسته‌کار آمریکایی به شدت مورد حمایت دولت هستند. پسته‌کاران می‌گویند، دولت آمریکا در حمایت از کشاورزان خود به حدی جدی است که برای مثال گندم مازاد آنها را خریداری کرده و به دریا می‌ریزد تا قیمت محصول پایین نیامده و گندم‌کاران زیان نبینند. این درحالی است که دولت در ایران هیچ همکاری‌ای در بهبود بازار پسته نمی‌کند. کارشناسان و متخصصان فعال در صنعت پسته نیز از مقایسه صنعت پسته ایران و آمریکا بی‌نصیب نبوده‌اند. آنها برای اثبات ایده خود مبنی بر پایین‌بودن عملکرد محصول پسته در ایران و نیاز به بهبود شرایط، تولید پسته در آمریکا را مثال می‌زنند. به عقیده آنها، عملکرد پسته در ایران کمتر از هزار کیلوگرم در هکتار بوده، درحالی که عملکرد این محصول در آمریکا بیش از ۲۵۰۰ کیلوگرم در هکتار و بیش از ۲/۵ برابر ایران است. این کارشناسان نتیجه این مقایسه را عملکرد ضعیف ایران در صنعت پسته می‌دانند. آنها در پایان مدعی می‌شوند که خرده‌مالکی، بی‌سوادی کشاورزان و سیاست‌گذاری‌های غلط دولت چنین شرایطی را به‌وجود آورده است.وقتی پای صحبت‌های تجار و صادرکنندگان عمده پسته می‌نشینیم، گاه از بی‌برنامگی دولت و دادن مجوزهای بی‌شمار برای تجارت پسته و افزایش روزافزون تجار و صادرکنندگان به میان می‌آید. آنها معتقدند که افزایش بدون حساب و کتاب تعداد صادرکنندگان کم‌تجربه در صنعت پسته ایران باعث هرج‌ومرج در این صنعت شده، کیفیت و بهداشت محصول را در بازارهای جهانی کاهش داده و در نتیجه از دست دادن بسیاری از بازارهای خوب اروپایی را به دنبال داشته است. به عقیده آنها یک ده آباد بهتر از صد شهر خراب است. این شرکت‌ها و صادرکنندگان بزرگ نیز برای اثبات ادعای خود آمریکا را مثال می‌زنند. آنها معتقدند که بیش از ۸۰ درصد صادرات پسته آمریکا در دست یک شرکت بوده، در حالی که در ایران تعداد زیادی تاجر و صادرکننده به این امر مشغولند و این مساله باعث بی‌ثباتی بازار پسته شده است.سوالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که تا چه اندازه این مقایسه‌های صورت گرفت، بین صنعت پسته ایران و آمریکا صحیح است؟

حمایت دولت از صنعت پسته

در ایالات متحده آمریکا، تمام حمایت‌های دولت از کشاورزان در چارچوب برنامه‌های زراعی صورت می‌گیرد. در این برنامه‌ها، تنها کشاورزانی مورد حمایت قرار می‌گیرند که تعهدات خاصی را انجام دهند. به عبارت دیگر، هر دو سمت دولت و کشاورزان متعهد به انجام تعهداتی می‌شوند و در صورتی برنامه عمل می‌کند که دو طرف وظایف خود را به طرز صحیحی به انجام برسانند. در این برنامه‌ها کشاورزان ضمن پرداخت تمام حقوق و عوارض لازم برای اجرای ساختار برنامه، باید یک‌سری از معیارها را رعایت کنند. این معیارها در تمام مراحل قبل، حین و بعد از تولید محصول مطرح هستند. نخست اینکه کشاورز باید الگوی کشت تعیین شده از طرف دولت را به طور کامل رعایت کند. در این الگو برای هر کشاورز، نوع محصول مجاز و سطح کشت آن مشخص شده است و کشاورزان مجاز به تولید محصولات غیر برنامه‌ای و سطوحی بیشتر یا کمتر از مقدار تعیین‌شده نیستند. بعد از تعیین الگوی کشت، نوع نهاده‌های مصرفی، مقدار مصرف نهاده‌ها و نحوه مصرف آنها نیز مشخص شده است. برای مثال، مصرف آب نباید در حدی باشد که باعث زه‌دار شدن اراضی، شوری آنها و... شود. همچنین مصرف کودهای شیمیایی و سموم دفع آفات نباتی نباید در سطحی انجام شود که باعث آلودگی خاک و آب شود. در این برنامه‌ها، زمان ارایه محصول به بازار قیمت فروش محصول، کیفیت محصول تولیدی شامل مسایل بهداشتی و تغذیه‌ای نیز باید رعایت شود. برای مثال، مقدار باقیمانده سموم و سایر استانداردهای غذایی باید از طرف کشاورز رعایت شود.در مقابل تعهدات انجام شده از طرف کشاورز، دولت نیز تعهداتی را به انجام خواهد رساند. از جمله این تعهدات در اختیار قرار دادن اعتبارات مناسب، خرید تضمینی محصول و... است. بنابراین مشاهده می‌شود که دولت آمریکا بدون برنامه و بدون انجام تعهداتی از طرف کشاورزان از آنها حمایت نمی‌کند. این مساله تا جایی مطرح است که در بسیاری از موارد کشاورزان با ارزیابی فنی و اقتصادی، نخست ورود به برنامه‌های زراعی را بررسی می‌کنند و سپس تصمیم می‌گیرند که وارد چنین برنامه‌هایی بشوند یا خیر؟ در بعضی موارد کشاورزان با ارزیابی شرایط به این نتیجه می‌رسند که ورود به برنامه‌های زراعی به‌صرفه نبوده است و از وارد شدن به آنها اجتناب می‌کنند. به عبارت دیگر، این کشاورزان ترجیح می‌دهند که بدون حمایت دولت و با تکیه بر سرمایه و نیروی کار خود به کشاورزی ادامه دهند.

تولید پسته

درختان پسته برحسب پایه (نوع)، اصولا دارای رشد کم تا متوسط هستند و معمولا پنج تا هفت سال طول می‌کشد تا هرس فرم مناسب ایجاد و تکمیل شود و سپس وارد محصول‌دهی اقتصادی شود، بنابراین تولید اقتصادی محصول در سن پایین‌تر از پنج سال تقریبا غیرممکن است.میزان مصرف آب در باغات پسته بارور آمریکا ۱۲هزار مترمکعب در هکتار آن هم در سیستم آبیاری تحت فشار است. حال باید دید که میزبان مصرف آب در باغات پسته در ایران به چه میزان است. به‌رغم عدم وجود آمار رسمی مصرف آب در هر هکتار در باغات پسته ایران، با یک حساب سرانگشتی می‌توان آن را تخمین زد. طبق آمار ارایه شده توسط وزارت جهادکشاورزی، سطح زیرکشت پسته در شهرستان رفسنجان صدهزار هکتار است. همچنین آمار وزارت نیرو نشان می‌دهد که میزبان مصرف سالانه آب کشاورزی در شهرستان رفسنجان ۷۵۰میلیون مترمکعب است. با یک تقسیم ساده می‌توان دید که مقدار مصرف آب باغ‌های پسته در شهرستان رفسنجان برابر با ۷۵۰۰مترمکعب در هکتار در سال است. این درحالی است که مقدار آب مصرف شده مذکور در سیستم غرقابی صورت می‌گیرد. علاوه بر این بیشتر این آب‌های مصرفی دارای کیفیت بسیار پایین هستند در حالی که آب مصرفی در باغات پسته آمریکا دارای کیفیت مناسبی هستند. مقایسه مقدار آب مصرفی در ایالات متحده و ایران نشان می‌دهد که باغات پسته آمریکا ۱/۶ برابر باغات پسته در ایران آب دریافت می‌کنند. حال اگر کیفیت آب‌های مصرفی در آمریکا و سیستم‌های آبیاری متفاوت استفاده شده در دو کشور را درنظر بگیریم، می‌توان دید که عملکرد متفاوت دو کشور بسیار ناچیز خواهد شد. به عبارت دیگر عملکردهای اسمی ارایه شده، از نظر واقعی و بر واحد نهاده کمیاب، یعنی آب آنچنان معنی‌دار نیستند و عملکرد واقعی (مقدار عملکرد برحسب مقدار آب مورد استفاده) در دو کشور آنچنان تفاوت معنی‌داری ندارد.

تجارت پسته

در اینکه در صنعت پسته آمریکا شرکت‌های تولیدی و تجاری در مقیاس‌های بسیار بزرگ رشد کرده و به طور موفقیت‌آمیزی عمل می‌کنند شکی نیست. اما نکته قابل‌توجه این است که اولا، این شرکت‌ها نیاز به پیش‌زمینه‌هایی دارند که بعضا در ایران وجود ندارد. ثانیا، این شرکت‌ها در شرایطی و تحت قوانین و مقرراتی به‌طور موفقیت‌آمیز عمل می‌کنند که در بسیاری از موارد در ایران حکمفرما نیست. در آمریکا باغات پسته به صورت گسترده و تحت مالکیت‌های بزرگ قرار دارد. تعداد تولیدکنندگان پسته در آمریکا بسیار کم بوده و سطوح زیرکشت آنها بسیار بالاست. پس این مالکان بزرگ از امکانات بالایی جهت انتقال و بازاریابی محصولات خود برخوردارند. علاوه بر این سیستم برداشت و فرآوری پسته در آمریکا با ایران متفاوت است. بیشتر تولیدکنندگان پسته در آمریکا محصول خود را به صورت تر تحویل ترمینال‌داران می‌دهند. بنابراین شرکت‌های صادراتی سروکارشان با ترمینال‌داران است و جمع‌آوری پسته از تعداد کمی ترمینال بزرگ کار سختی نیست. این در حالی است که تولیدکنندگان پسته در ایران خرده‌مالک‌های کوچک و پراکنده هستند. خرید و جمع‌آوری پسته در چنین شرایطی کار آسانی نیست. تولیدکنندگان کوچکی که در روستاهای دورافتاده قرار دارند قادر به حمل پسته به فاصله‌های دوردست نبوده و تمایل دارند تا در محل روستای خود محصول را به فروش برسانند. در چنین شرایطی دو گزینه متفاوت قابل تصور است. نخست اینکه، یک شرکت بزرگ صادراتی دارای تعداد زیادی شعبه در اقصا نقاط کشور باشد. اگر این اتفاق بیفتد چنین شرکتی بسیار گسترده شده و نیاز به مدیریت بسیار قوی پیدا می‌کند که هزینه‌های آن بالا بوده و کارآیی پایینی خواهد داشت. حالت دوم، سیستمی است که در حال حاضر در ایران حاکم است، وجود تجار و واسطه‌های کوچک که وظیفه جمع‌آوری پسته را در نقاط دوردست به انجام می‌رسانند. به عبارت دیگر، وجود تعداد زیاد تاجر و واسطه در ایران امری لازم است و نمی‌توان تنها با یک یا چند شرکت بزرگ این کار را انجام داد. به دیگر سخن، با توجه به شرایط متفاوت ساختار بازار پسته در ایران و آمریکا، مقایسه سیستم سازمانی این دو بازار منطقی به نظر نمی‌رسد. دومین اختلاف تجارت پسته در ایران و آمریکا شرایط اقتصادی و قانونی است که تجار در آن به فعالیت می‌پردازند. در اقتصاد آزاد آمریکا، هرچند که بخش خصوصی از جایگاه بالایی برخوردار است و شرکت‌های بسیار بزرگی به وجود آمده‌اند، اما این شرکت‌ها در شرایط بسیار قانونمند و با مقررات بسیار قوی فعالیت می‌کنند. این شرایط سخت برای جلوگیری از ایجاد انحصار خرید و فروش ایجاد شده است. یکی از قوانین ضدانحصاری در آمریکا، قوانین ضد تراست در این کشور است. طبق قوانین ضد تراست، تبانی چند شرکت در ایجاد شرایط انحصاری و کسب سودهای بالاتر از سود اقتصادی عادلانه امکان‌پذیر نیست. برای جلوگیری از شکل‌گیری تراست‌های اقتصادی، دولت به صورت بسیار جدی فعالیت می‌کند. برای مثال، تماس‌های شرکت‌های تولیدکننده کالا و خدمات با یکدیگر کنترل شده است. در این زمینه حتی تلفن‌های اعضای هیات مدیره شرکت‌ها کنترل شده و اگر از حد خاصی تجاوز کند، نشانه شکل‌گیری تراست بوده و طبق قانون با آن برخورد می‌شود. مجازات تشکیل تراست نیز شامل جریمه مالی، زندان و... است. همچنین جلسات مختلف شرکت‌های فعال در آمریکا توسط دوربین‌های دولتی کنترل شده و تمام بحث‌های صورت گرفته در آن ضبط می‌شود.

***رییس موسسه تحقیقات پسته کشور**

خبر

زمان پرداخت عیدی کارگران منع قانونی ندارد

■ **ایسنا:** در حالی که بر اساس مصوبه هیات وزیران دستگاه‌های اجرایی مجازند به کارمندان خود مبلغ ثابت سه میلیون و ۵۰۰ هزار ریال به نسبت مدت خدمت تمام‌وقت در سال ۱۳۹۰ به عنوان پاداش آخر سال (عیدی) در بهمن ماه سال‌جاری از محل بودجه مصوب دستگاه‌های اجرایی پرداخت کنند، زمان پرداخت عیدی کارگران از سوی کارفرمایان منع قانونی ندارد. ناصر برهانی دبیر کانون عالی شوراهای اسلامی کار سراسر کشور، درباره زمان پرداخت عیدی کارگران اظهار کرد: پرداخت عیدی کارگران براساس یک قانون واضح و شفاف هرساله اجرا می‌شود که براساس این قانون عیدی حداقل دو و حداکثر سه‌برابر پرداخت می‌شود. وی ادامه داد: کارفرمایان معمولا در اسفندماه عیدی کارگران را پرداخت می‌کنند ولی منع قانونی ندارد. برهانی درباره میزان عیدی امسال کارگران بیان کرد: کف عیدی امسال ۶۶۰ و سقف آن ۹۹۰ هزار تومان است. غلامرضا خادمی‌زاده، رییس هیات مدیره کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران سراسر کشور درباره میزان عیدی که به کارگران در سال‌جاری تعلق می‌گیرد، به ایسنا گفت: میزان عیدی که سال‌جاری به کارگران تعلق می‌گیرد، معادل دو تا سه ماه حقوق آنان است. وی با تاکید بر اینکه زمان پرداخت عیدی به کارفرمایان بستگی دارد، اظهار کرد: تا قبل از تصویب قانون جدید کار، هیچ تغییری در روش تعیین عیدی کارگران به وجود نمی‌آید.

بیکاری بزرگ‌ترین معضل کشور است

■ **فارس:** عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: بزرگ‌ترین معضل کشور بیکاری و کمبود اشتغال است. حسین مظفر افزود: (کمبود) اشتغال در حال حاضر بزرگ‌ترین معضل کشور ماست. در درجه اول باید دولت به صورت لایحه در فکر چاره باشد. عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در ادامه گفت: در صورتی که از طریق دولت برای رفع بیکاری اقدام نشود، خود مجلس می‌تواند طرحی را تهیه کرده و به تصویب برساند و برای اجرا در اختیار دولت قرار دهد. وزیر اسبق آموزش و پرورش گفت: در بحث اشتغال اول باید رونق اقتصادی ایجاد، بخش خصوصی فعال و سیاست اصل «۴۴» به خوبی اجرا شود تا وضع مسکن رونق بهتری پیدا کند. وی گفت: هر کدام از بخش‌های اقتصادی فعال شود، می‌تواند در رشد اقتصادی جامعه تاثیرگذار باشد و به همان نسبت در ایجاد اشتغال اثر دارد. مظفر در مورد هدفمندی یارانه و توجه به بهره‌وری در صنعت تولید گفت: من اصلا به یارانه نقدی به این شیوه کنونی اعتقاد ندارم.